

Jaka sztuka dziś, taka Polska jutro

Wystawa prac z kolekcji Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

Artyści: **Paweł Althamer, Cezary Bodzianowski, Rafał Bujnowski, Olga Czernyszewa, Sanja Iveković, Wilhelm Sasnal, Alina Szapocznikow, Piotr Uklański, Artur Żmijewski**

26 stycznia 2013 – 21 kwietnia 2013

miejsce: Pałac Prezydencki, Krakowskie Przedmieście 46/48, Warszawa

Wystawa „Jaka sztuka dziś, taka Polska jutro” to pokaz wybranych prac z powstającej kolekcji Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Prezentacja tych dzieł w szczególnie symbolicznym miejscu – siedzibie głowy państwa – pomyślana jest jako zaproszenie do refleksji nad miejscem kultury współczesnej w toczącej się debacie nad kształtem polskiej modernizacji.

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie od kilku lat pozostaje projektem niedokonanym, a jego gmach na placu Defilad jest ciągle w sferze planów. W ten sposób Muzeum stało się znakiem niespełnionych aspiracji. Jednak powoli dojrzewa świadomość, że dokończenie polskiej modernizacji – rozumianej jako proces szerszy niż budowa stadionów i autostrad – nie będzie możliwe bez głębokiej przemiany kulturowej, która pozwoli wyemancypować się społeczeństwu obywatelskiemu. Zaczynamy rozumieć, że bez zmierzenia się z wyzwaniem współczesnego globalnego świata i bez szerokiej akceptacji dla współczesnej kultury nie będziemy mieli nowoczesnego państwa.

Dlatego tak ważna jest prezentacja prac współczesnych artystów w Pałacu Prezydenckim – miejscu kształtowania się rzeczywistej polskiej demokracji. Od dwóch lat to tutaj toczy się jedna z najważniejszych debat ostatniego dwudziestolecia, debata o kształcie relacji państwa i społeczeństwa, o wizji wspólnej historii i przyszłości, symbolizowana przez spór wokół katastrofy smoleńskiej. Możliwość toczenia debaty w tym miejscu daje szansę na stworzenie kluczowej dla demokracji otwartej przestrzeni publicznej, w której obywatele domagają się swoich praw i badają swoje sprawcze możliwości, tworząc żywą przestrzeń polityczną.

Tytuł wystawy „Jaka sztuka dziś, taka Polska jutro” jest dosłownym cytatem z pracy „Prognoza” (2012) Cezarego Bodzianowskiego, która w formie transparentu prezentowana będzie na tymczasowej siedzibie Muzeum przy ulicy Emilii Plater 51, metaforycznie łącząc przestrzeń sztuki (Muzeum) i przestrzeń polityki (Pałac Prezydencki). Praca ta nawiązuje i do

dawnego języka propagandy politycznej, i do współczesnych haseł wyborczych, które tworzą życie codzienne demokracji. Sugeruje również sprawczą siłę oddziaływania sztuki. Nieprzypadkowo bowiem to właśnie artyści opisali lęki i nadzieje polskiej transformacji, często na długo przedtem, zanim zostały wyartykułowane w inny sposób.

Muzeum pokazuje twórczość współczesnych artystów, którzy w różny sposób odnoszą się do zmian społecznych i świadomościowych zachodzących w Polsce po 1989 roku. Większość z wybranych na wystawę prac ma charakter emancypacyjny, stara się dopuścić do głosu sprawy wyparte z debaty publicznej. Dlatego znalazła się tu rzeźba „Guma” Pawła Althamera, która wykonana została we współpracy z dziećmi i opiekunami z Grupy Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga Północ. Przedstawia ona ulicznika z warszawskiej Pragi, postać ambiwalentną, dla lokalnej społeczności funkcjonującą także jako depozytariusz miejscowego kodeksu honorowego. Rzeźba w 2009 roku stanęła na cieszącej się nienajlepszą sławą ulicy Stalowej, w miejscu gdzie przedwcześnie zmarły „Pan Guma” lubił przebywać. Pojawienie się tego przedstawienia w Pałacu Prezydenckim to próba znalezienia poprzez sztukę miejsca we wspólnotowej narracji dla wykluczonych biedą i nieprzystosowaniem. Natomiast praca „Niewidzialne kobiety Solidarności” chorwackiej artystki Sanji Iveković z 2009 roku odnosi się do wówczas jeszcze pomijanych w polskiej narracji historycznej kobiet mających znaczący wkład w obalenie komunizmu.

Charakterystyczne dla czasów transformacji, gdziekolwiek ona zachodzi, obrazy biedy i wykluczenia – choć w pięknej plastycznie formie – prezentują prace rosyjskiej malarki Olgi Czernyszewej (z lat 2009-2010). Zaś monumentalny obraz Rafała Bujnowskiego „Oczodoły” (2010) to symboliczna wizja Polski w budowie. Publiczność wystawy zobaczy też ponownie słynną fotografię Piotra Ukłańskiego przedstawiającą wizerunek Jana Pawła II ułożony z ciał kilku tysięcy brazylijskich żołnierzy. Fotografia „Bez tytułu (Jan Paweł II)” (2004), zawieszona wiosną 2005 roku w miejscu przyszłej budowy gmachu Muzeum, stała się obiektem kultu i ulicznym ołtarzem zmarłego papieża.

Prezentowane publiczności po raz pierwszy nowe obrazy Wilhelma Sasnala w sugestywny sposób tworzą współczesne ikony. Obraz „Bez tytułu (Astronauta)” (2011) opowiada o końcu utopijnej wizji przyszłości, opartej na planach podboju Kosmosu. Natomiast portret „Bez tytułu (Anka)” (2011) to niezwykle ekspresyjny wizerunek współczesnej, ciężarnej kobiety.

Jedynym historycznym akcentem na wystawie jest zespół rzeźb i rysunków Aliny Szapocznikow (1926–1973). Jest to artystka, która – choć zmarła 40 lat temu – dopiero niedawno została odkryta dla międzynarodowej publiczności. Część pokazywanych rzeźb pojawi się na wystawie prosto z pokazu w nowojorskim Museum of Modern Art. Jej rzeźby, powstałe przede wszystkim z odlewów ciała, były kluczowe zarówno dla stworzenia języka tak zwanej sztuki kobiet i zdefiniowania traumy Holokaustu, jak i dla wyrażenia indywidualnego, intymnego doświadczenia ciała. Znaczenie dzieła Szapocznikow zdaje się dopiero dziś w pełni docierać do szerokiego grona odbiorców, zarówno w Polsce, jak i na świecie.

Organizator wystawy:

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

ul. Pańska 3

00-124 Warszawa

www.artmuseum.pl

Koordinacja projektu ze strony Muzeum: Magda Lipska

Koordinacja projektu ze strony Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: Dorota Błońska

Architektura wystawy: Katarzyna Pągowska, Michał Ziętek

Opracowanie graficzne wystawy: Paweł Olszczyński

Wystawa czynna dla publiczności w wybrane niedziele w godz. 11-16. Wstęp bezpłatny.

Dokładne informacje na temat zwiedzania na: www.prezydent.pl lub www.artmuseum.pl